

Igazságszolgáltatás Rt.: Hogyan? és Miért? - a 2006 és 2015 közötti tajvani halálos ítéletekben

Chang Chuan-Fen

Összefoglaló

Első fejezet Igazságszolgáltatási gyakorlat a halálbüntetéses esetekben

I. A kutatás kérdésköre és tudományos vonatkozása

Amennyiben a jogi rendszert egy testületnek tekintjük, akkor ennek a fő szolgáltatása kétségkívül az ítélet meghozatala, melynek középpontjában az igazságszolgáltatás áll. Amennyiben jogvita keletkezik, a résztvevő felek a bíróságon keresnek igazságszolgáltatást, mégpedig ítélet formájában. Hasonlóképpen, a jogi rendszer egy állami erők által támogatott monopólium, amely arra hivatott, hogy igazságot szolgáltatson. Röviden, ez az 'Igazságszolgáltatás Rt.'. A kutatásom alapja annak vizsgálata, hogy ez a bizonyos 'Igazságszolgáltatás Rt.' teljesíti-e a küldetését és kielégítően szolgáltatja-e termékét: az igazságszolgáltatást. Az 'Igazságszolgáltatás Rt.' fő szolgáltatását, a halálos ítélet elbírálását helyezem középpontba, vizsgálva annak „Hogyan?”-ját, és „Miért?”-jét

A „Hogyan?”. Hogyan is néznek ki az ítéletek szociológiai szempontból? Hogyan jellemezhetőek a beszámolók, amelyek alapján az Igazságszolgáltatás Rt. elveszi emberek életét? Mik a halálos ítéletek kulturális vonatkozásai? Az Igazságszolgáltatás Rt. a halálos ítéletekkel becsületességet teremt?

A „Miért?": A folyamat milyen módon hatalmazza fel, avagy bátorítja a tisztviselőt abban, hogy ilyen döntést hozzon? Mi a dinamikája annak, ha az Igazságszolgáltatás Rt. nem fedezi fel a rendszerben lévő hibákat, és milyen szervezeti kultúra segít ezek kiszűrésében?

A halálbüntetések vizsgálata jól bemutathatja egy társadalom működését jogi és kulturális nézőpontból egyaránt. A modern államközösségek igazságszolgáltatási rendszerei különbözőek lehetnek, azonban közös tulajdonságuk, hogy „igazságosságot” teremthetnek az embereknek. (Az viszont, hogy ez eredményes jogalap lesz-e, avagy sem, az már államonként különbözhet.) Az Igazságszolgáltatás Rt. számos szolgáltatása közül jellemzően minél szigorúbb a büntetés, annál nagyobb körültekintéssel hozza meg a releváns döntést. Más szóval, a legszigorúbb büntetést kiszabó döntéstípus az Igazságszolgáltatás Rt. legfőbb szolgáltatása, és erre fordítja a legtöbb forrását is. Ezáltal, egy-egy ilyen döntés vizsgálata

megfelelően megmutathatja a jogi rendszer működésének minőségét. Ebben az értelemben a halálbüntetések vizsgálata helyzeti képet ad a jogi rendszer egészéről. Vessünk tehát egy közeli pillantást a tajvani halálbüntetésekre, ezáltal nem csak speciális ismeretre tehetünk szert a témában, hanem általánosságban is segít megérteni, hogy hogyan kezelik az élethez való jogot egy demokratikus államban.

II. Történelmi és kulturális háttér

Tajvan modernizálódása a japán uralom alatt kezdődött 1895 és 1945 között. Ez alatt az ötven év alatt vezették be és alkalmazták Tajvanban a vizsgálóbírói jogrendszert – a II. Világháború végéig, amikor is a japán uralom véget ért. A Háború végétől kezdve – amit az azt követő Hidegháború csak erősített – Tajvan az Egyesült Államok nagyfokú befolyása alá került. Ezáltal a vizsgálóbírói jogrendszer fokozatosan változott peres jogrendszerré. A Büntetőeljárás Kódex 2003-as módosítása volt a legfontosabb lépés a „módosított peres jogrendszer” kialakulásában. Ebben a módosított peres jogrendszerben a büntető eljárást az ügyész vezeti, ebben azonban, az angolszász esetjoggal ellentétben nincs esküdtszék, és a bíró egy személyben a tényállás megállapítója, és jogi döntéshozó.

A vizsgálóbírói jogrendszer peres jogrendszerré való átalakulása során a jogi gyakorlatok bevett szokásai, csakúgy, mint a történelmi szokások mélyen berögződtek a bírósági eljárásokba, és bírói gondolkodásmódokba. A témánkhöz kapcsolódó legszembeűnőbb jelenség a bíró és az ügyész egysége, amelyben ezek a résztvevők ugyanolyan minősítést, és ugyanolyan szakképesítést kapnak, és ugyanazon a helyen dolgoznak egyfajta speciális viszonyt kialakítva.

Tajvanban a halálbüntetést nem csak gyilkosságért szabják ki. Legutóbb 2002-ben történt olyan eset, amikor a Legfelsőbb Bíróság halálbüntetést ítélt nem gyilkossági ügyben; a vád kábítószerrel való kereskedés volt. Ugyan a körzeti bíróságok és a Fellebbviteli Bíróság azóta összesen 14 vádlottra rótt ki halálbüntetést nem gyilkossági ügyekben, a Legfelsőbb Bíróság végül enyhébb büntetésekre változtatta ezeket az ítéleteket (Chang, 2015). A legtöbb halálbüntetéssel büntethető bűncselekmény során nincs gyilkossági szándék, és a sok ilyen ügyben nem is történik haláleset.

Az utóbbi tíz év során, 2006 és 2015 között, összesen 62 eset végződött halálbüntetéssel. 2006 és 2009 között egy rövid időre titokban felfüggesztették a halálbüntetéseket, de ez hamar véget ért, amikor egy törvényhozó nyilvánosságra hozta, és a felkeltett hatalmas közfigyelem eredményeként a társadalom követelte a halálbüntetéseket és azok rendes

végrehajtását. Az ilyen ügyekben történő kivégzések száma évente általában tíznél kevesebb. Nincsenek írott szabályok arra vonatkozólag, hogy a raboknak mennyi időt kell a kivégzésre várakozva eltölteniük, illetve titkos az is, hogy milyen kritériumok alapján döntenek el, hogy kit mikor végeznek ki.

III. A kutatás területe

A kutatásom során az összes végrehajtott halálbüntetési esetet vizsgáltam, amelyek 2006 és 2015 között történtek Tajvanban. Minden esetben több ítéletet is hoztak, van, ahol csak hármat, van ahol akár huszonötöt is. A jogerős ítéletek a legutolsók, melyeket a Legfelsőbb Bíróság hoz, és inkább a jog alkalmazására vonatkoznak, mintsem a tényállás megállapítására, vagy az utolsó előttiek, melyeket a Fellebbviteli Bíróság hoz, és a ténykérdések vitapontjait tisztázza. A Fellebbviteli Bíróság döntését erősíti meg a Legfelsőbb Bíróság döntése, amelyet az “utolsó ténybeli ítélet”-nek is neveznek. A legtöbb esetben az utolsó ténybeli ítélet felülírja az első döntést, és eldönti az ügyet. Miután a Legfelsőbb Bíróság jogi pontok fellebbezéseivel foglalkozik, és ő maga nem avatkozik be a tényállás megállapításába és a bizonyítékok vizsgálatába, az utolsó ténybeli ítéletek vizsgálata a legalkalmasabb téma a kutatásomhoz, mivel bővelkedik érdekes “sztorikban”. Emiatt a kutatásom fő forrásait ezen ügyek utolsó ténybeli ítéletei adják. A kiegészítő források a következők voltak: (1) egyéb ítéletek előtte vagy utána, amelyeknél a történetek alakulásában bekövetkezett változásokat releváns nyomon követni; illetve (2) peranyagok, amennyiben további információkra volt szükség az összefüggések, a valószerűség vagy a történet felépítésének vizsgálatához.

Az utóbbi tíz év mind a 62 halálos ítéletének esetében gyilkosság történt. Ezek közül 30 esetben határoztak úgy, hogy előre megfontolt szándékkal történt a gyilkosság, a többi esetben nem előre megfontolt szándékkal. 50 ügyben közvetlen szándék, a további 12 ügyben közvetett, pontosabban meg nem nevezett, vagy bizonytalan volt a szándék (Chang, 2015). A nem előre megfontolt, vagy a közvetett szándékkal elkövetett gyilkosságok nem tekinthetők a “legsúlyosabb bűncselekménynek”. Ezért a 67 esetből 37 eset az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának (ICCPR) nyílt megszegése. Ez az okmány kiköti, hogy halálbüntetés csak a “legsúlyosabb bűncselekmények” esetében szabható ki. A kutatásom arra is rávilágít, hogy a 62-ből 10 esetben súlyos hibákat követtek el: a gyilkossági történetek lényege nem alátámasztott, vagy volt valami, ami ellentmondott a bizonyítéknak.

Második fejezet Az ítélet: Egy történet és annak eredménye

Véleményem szerint egy ítélet nem csupán egy, a nyelv használatával kifejezett bírósági intézkedés a beszédalkotási művészet elméletének felhasználásával. Ahhoz, hogy elemezni tudjunk egy bírósági törvényt, meg kell vizsgálnunk annak nyelvhasználatát, mert azon keresztül érvényesíti a törvényt. Ez azt is jelenti azonban, hogy egy ítélet nyelvhasználatának vizsgálata során nem szabad elfelejtenünk, hogy ez egy bírósági törvény, amelynek minden szava jogi következményekkel jár.

Korábbi irodalmakat segítségül véve (Umphrey, 1999; Rideout, 2008), ezen kutatás során kritikus szemmel vizsgáltam a halálbüntetéssel végződő esetek ítéleteit az alábbi kritériumoknak megfelelően: (1) valószerűség (hogy az ítéletben szereplő tények megállapítása szilárdan alá van-e támasztva a bizonyítékokkal); (2) következetesség (hogy az ítéletben szereplő beszámoló magában következetes és logikus-e, összhangban a tapasztalatokkal); és (3) a saját összegzésem és kiegészítem különböző anyagok felhasználásával.

A bírói tévedésekről szóló szakirodalom egy másik fontos, a kutatásomhoz kapcsolódó terület. Miután megvizsgáltam a jogtalan halálos ítéletek vonatkozó tényezőit, a listázott esetek nyilvánvaló jellemzője, hogy minden előforduló hiba külső szervezetektől vagy egyénektől származik, nem pedig a bíróságtól. Ebből az következik, hogy a bíróságok nem követnek el hibákat, és semmi közük nincs a jogtalan elítélésekhez. Itt felmerül egy újabb kérdés megválaszolásra, hogy akkor mégis MIÉRT történhetnek jogtalan elítélések?

Ahhoz, hogy megértssem azt a társadalmi folyamatot, ami által egymással összefüggésben lévő hibák történnek az igazságszolgáltatási rendszerben, a szervezeti károkozást tanulmányoztam. Egy bírósági tárgyalás kimenetele egy olyan folyamatból adódik, amelyben a gyanúsított elítélése felé hajlanak, eközben a hibák halmozódnak és egymásból alakulnak ki, ezáltal erősítve a vádlott iránti negatív előítéleteket. A bírói tévedéseket statikusan és dinamikusan, jogilag és szociológiailag kell vizsgálni, mivel “ az egyéni döntéshozatal szerves része a szervezeti rendszereknek és kultúráknak, amik viszont szintén szerves részei a nagyobb intézményi és társadalmi környezetnek. Ezen összefüggések körültekintő rekonstruálása és alapos vizsgálata lehetővé teszi, hogy megérthessük a döntésekhez vezető irányelveket és eljárás módokat, valamint azok értelmét” (Lofquist, 2001, p. 192).

Harmadik fejezet Módszertan

A kutatásomban kétféle perspektívából is vizsgáltam a halálbüntetéses eseteket. A döntések tartalmát is górcső alá vettem, és úgy tekintettem, mint jogi döntéshozók által

összerakott elbeszélések, amelyek ezáltal a büntetőeljárás során összefüggő történetekké álltak össze a gyűjtött információk és bizonyítékok alapján. Ez a kutatás ekképpen igyekszik ismertetni azt, hogyan is néznek ki a halálbüntetéses esetek, és egyben statikusan elemzi is ezeket a “történeteket”, az ítéletek kialakulásának folyamatára is fókuszálva. Az ítéleteket az igazságszolgáltatási rendszer szolgáltatásának, a jogtalan elítéléseket pedig “közönséges véletlennek” tekinti, amely nem a gonoszlelkű egyének által elkövetett törvényellenes magatartás következménye, inkább a rendszer szereplői által megszokott rutinműködés része.

Ahhoz, hogy jobban megérthessük az utóbbi tíz év során (2006-2015) Tajvanban hozott halálos ítéleteket, a kutatásomban felhasználtam vádirat-elemzéseket, és megpróbáltam az ítéletek szövege “mögé” látni, hogy megragadjam a jogi történetek által szemléltetett és elbeszélte kulturális jelentéseket. Ebben a kutatásban egy három fázisú módszertant dolgoztam ki. Az első fázisban kódokat használtam annak érdekében, hogy lerövidítsem a szöveget és megragadjam, felismerjem az elemzett anyagokat. A második fázisban összefoglaltam, hogy lerövidítsem a szöveget, meghatározzam a történetek szerkezetét, a rábizonyításhoz, és az elítéléshez vezető érveléseket, és a bemutatott és felhasznált bizonyítékokat, amelyre a történet épült. Az előbbi két fázis alapvetően szükséges ahhoz, hogy megértsük, vagy statikusan elemezhessük a szövegeket. Majd a harmadik fázisban a motívumokat rendszereztem, hogy rekonstruálni tudjam a folyamatokat, melyek során a hibák keletkeznek és egészen az ügyek végéig meg is maradnak.

Tajvanban az utóbbi tíz év jogi gyakorlatában mindegyik halálbüntetéssel végződő esetben gyilkosság volt a vád. A bűncselekmények különböztek, azonban mindegyik középpontjában az alábbi állt: “A vádlott valamilyen eszközt használva szándékosan okozta az áldozat halálát.” Mindegyik gyilkossági ügyben van egy gyilkos fegyver, ami kapcsolatba hozható az áldozat halálával az egyik oldalon, és a vádlottal a másik oldalon. A “vádlott – fegyver – áldozat” összefüggés szilárd meggyőződéssel mindegyik gyilkossági esetben jelen van. Ha bármely adott elítélés során ez a bizonyíték-láncolat megszakad, akkor az a rendelkezés hibásnak tekinthető, mivel a gyilkosság lényeges elemei hiányoznak belőle.

Negyedik fejezet A halálos ítéletek mikéntje: statikus kép

I. A történet kezdete

Egy történet kezdete magával hozza az egyén erkölcsi álláspontját és megítélését. Mint minden más beszámoló, a halálos ítélet megírása során is az elérhető információkból szelektálják a lényegeseket. A kutatásom szerint 29 ítélet (a 62-ből) a vádlott bűnügyi

nyilvántartásával kezdődik. A büntetett előélet máris rossz emberekként állítja be őket, és azt sugallja, hogy a gyilkosság, amivel vádolják őket, csak a gonosztetteik egyik epizódja.

Ha egy, a bűnügyi nyilvántartásban lévő korábbi bűne megmutatja egy ember személyiségét, akkor a büntetlensége ugyanúgy irányadó? A válasz: nem. Egyetlen ítélet sem kezdődik azzal a megjegyzéssel, hogy a vádlott büntetlen előéletű, sem azzal, hogy bármi más személyiségjeggyel jellemeznék a vádlottat, minthogy “bűnöző”. Például nem a vádlott foglalkozását taglalják. Az a 33 eset, amelyekben a beszámoló nem a vádlott büntetett előéletének taglalásával kezdődik, négy kategóriára osztható: (1) Azok a történetek, melyek a vádlott és az áldozat közötti neheztelés vagy haragos kapcsolat leírásával kezdődnek, mint például egy megkeseredett párkapcsolat, vagy egy kifizetetlen hitel. Ezek a történetek a vádlott neheztelésének leírásával kezdődnek, hogy abba az irányba tereljenek, mely szerint a vádlott gyilkosságot szándékozott elkövetni. (2) Azok az elbeszélések, amelyek a szükség magyarázatával kezdődnek, amelyek a vádlottat a bűncselekményre készítették. Ez általában hirtelen pénzszükséglet komolyabb hitel visszafizetésére. Ez a fajta bevezetés egyben már az indítékot is kijelenti. (3) Azok a történetek, amelyek azzal kezdődnek, hogy a bűncselekmény elkövetésének lehetőségét részletezik. Ez lehet például annak bemutatása, hogy a vádlottak hogyan találkozhattak, vagy hogyan ismerték meg az áldozatot, és tervezték meg a bűncselekmény elkövetését. Általában a bűncselekmény az áldozat tulajdona vagy szexuális szabadsága ellen irányul. Ismét, ez azt sugallja, hogy a vádlottnak volt indítéka, vagy olykor, hogy a vádlott összeesküvést szőtt a többi vádlottal. (4) Azok a beszámolók, melyek magával a bűncselekménnyel kezdődnek, mint például a bűntárgyak beszerzésének, és egyéb, a bűncselekmény előkészítésére tett lépések részletezése, vagy a helyszín és a résztvevők bemutatása. Ezek azok az esetek, amelyekben a vádlott nem ismerte az áldozatot a bűncselekményt megelőzően.

A bírók általában, - ha nem mindig - figyelmen kívül hagyják a társadalmi kontextusokat, amikor az információkat szűrik ki a halálos ítéletek meghozásakor. Az egyik leggyakoribb indíték bűncselekmény elkövetésére a pénzhiány. A döntéskor felvázolt történet egyszerű és világos: A vádlottnak pénzre van szüksége, ezért gyilkol, hogy megszerezze azt. A bűncselekmények változatossága és összetettsége árnyalódik, és a szerkezeti problémák a homályos háttérbe szorulnak.

Azok az ítéletek, amelyek nem a vádlott büntetett előéletének bemutatásával kezdődnek, azok is azzal indulnak, hogy a vádlottat bűnözőként mutatják be, vagy egyből a

bűncselekmény elkövetésére irányuló indíték vagy eszközök kerülnek említésre. Akár büntetett, akár büntetlen előéletű a vádlott, a legtöbb bírói végzés nem dokumentálja a foglalkozását, vagy más személyiség-jellemzőjét. Ez a mulasztás biztosítja, hogy az olvasók már kizárólag bűnözőkként ismerjék meg a vádlottakat – semmi egyéb információ nincs róluk. “Bűnöző” – ez a vádlottak első, és a legtöbb esetben egyetlen beazonosítása.

Természetes, hogy a halálos ítéletek esetében a vádlottakat bűnözőknek tekintjük, mivel elítélésről van szó. Azt azonban érdemes megjegyezni, hogy a vádlottak olyan bűnözőkként vannak bemutatva, akik egy társadalmi hatásoktól elszigetelt rendszerben követték el a bűncselekményt. Semmilyen más egybevágóság nem kerül említésre, és a szerkezeti, társadalmi tényezőket nem veszik figyelembe a kár okozásakor, még akkor sem, ha, mint azt előbb láthattuk, lényeges és odaillő információk találhatóak a peranyagban. Ennek eredményeképpen a halálbüntetési esetek leírásai már teljes mértékben felelőssé teszik a vádlottat a bűncselekmény elkövetésére.

II. A történet fő része

A. A bűnös szándék

Az ítéletekben lévő beszámolók egyik szembevető jellemzője, hogy aprólékosan a jogi követelményeknek megfelelően készültek. Mégis kérdéses, hogy a bizonyíték és az érvek alátámasztják-e ezeket a beszámolókat, és, hogy megfelelnek-e a következetességi és valószerűségi követelményeknek. Általánosságban a bűnös szándékot adottnak tekintik a halálbüntetési esetekben, és egyszerűen kijelentik a Tények résznél bizonyítékok vagy érvek nélkül. A gyilkossági szándék megállapítása már bonyolultabb akkor, ha a bűncselekmény során nem halálos módszert használtak, mint például fojtogatás, vagy gyújtogatás.

Azoknál az eseteknél, amelyekben az áldozat ismerte az elkövetőt, gyakori, hogy az ítélet szerint az elkövető szándéka volt “gyilkolni, hogy eltávolítsa a tanút” (殺人滅口). A kutatásomban vizsgált 62 esetből 28-ra ráillik ez az állítás. Ezek közül sok esetben nem is támasztják alá bizonyítékokkal az állítást, inkább egy alkalmas megoldásként használják a gyilkossági szándék megalapozására.

Általánosságban, a gyilkossági szándék a gyilkosság egyik olyan szerves része, amely nem kap elegendő figyelmet a halálbüntetési esetekben. Annak kijelentése, hogy egy vádlott megölni szándékozott az áldozatot, sokszor nincs alátámasztva kellő érvekkel és bizonyítékokkal (ez a valószerűséget csökkenti), vagy gyenge érvekkel van alátámasztva (ez az összefüggéseket gyengíti).

B. Bizonyíték-láncolat a gyilkossági esetekben

Mint ahogy azt a Harmadik fejezetben már említettem, a gyilkossági esetek bizonyíték láncolata a „vádlott – gyilkos fegyver – áldozat” összefüggésre épül. Ez a láncolat a gyilkossági történet egyik alapvető állítása, és ha ez bármely ítéletben megszakad, azt az elítélést a kutatásomban hibásnak tekintem. Összesen 10 ilyen esetet állapítottam meg a vizsgált ügyek között, és ezeknél részletesen kifejttem a bizonyíték-láncolat hibás pontjait.

C. Egyéb kérdéses körülmények

Vannak bizonyos tényezők, amelyek befolyásolják a jog alkalmazását a halálos ítéletek során. Ha, egyes esetekben bizonyítékokkal eredményesen alátámasztják a történések sorozatát, és a gyilkossági szándék megerősített, de a vádlott a bűncselekményt önvédelemből, vagy súlyos mentális betegség befolyása alatt követte el, vagy a vádlott a tajvani 2006-os jogszabályi változtatások előtt még feladta magát, akkor a halálbüntetés nem alkalmazható. Ezek a tényezők kizárják a halálos ítélet lehetőségét. A vádlott alacsony IQ-ja vagy mentális betegsége szintén enyhítő körülmény lehet a büntetésben, de ezek a tényezők elbagatellizáltak és következetlen érveléshez vezetnek.

III. A történet tanulsága

Miután feltárta az ügyben fennálló tényeket, és jogi véleményt alkotott arról, hogy mi történjen a vádlottal, az ítélet még nem ér véget, hiszen tanulságot is kell szolgáltatnia. Mi is a halálbüntetés értelme?

A kutatásom során azt találtam, hogy az ítélet bizonyítása két részből áll. Az első a halálbüntetés jogosságának egyedi megindokolása az ítélet magyarázatára összpontosítva. A beszámoló általában azt részletezi, hogy a vádlott erőszakos és gonosz, a bűncselekmény erőszakosan és rosszindulatúan elkövetett, az áldozat és családja veszteséget szenvedett, a társadalmi rend megbomlott és a közbékét megzavarták. Sajnálatos módon a részletes indoklásból gyakran hiányzik annak bebizonyítása, hogy az adott bűncselekmény a legsúlyosabb bűncselekmények körébe tartozik, így aztán nem indokolja meg maradéktalanul a halálbüntetés jogosságát.

Az ítélet bizonyításának második része a halálbüntetés egy általános megindokolása magyarázó módon (megmagyarázva, hogy a halálbüntetésnek egy bizonyos rendeltetése van a közjó érdekében), vagy védekező módon (hogy sem az Alkotmány, sem az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (ICCPR) nem tiltja az államnak, hogy halálbüntetést használjon megtorlásképpen). Meggyőződésem, hogy az emberi méltóság az

alkotmányosság alapvető lényege minden modern köztársaságban, és minden ember méltóságát meg kell védeni, legyen az egy rabló, vagy egy szent, jó vagy rossz. Németországban, az Egyesült Államokban és Tajvanon nyilvánvaló, hogy az emberi méltóság ezen országok alkotmányainak keretében nem azonosítható egyes emberekre jellemző jellemvonásokkal, hanem inkább egyformán minden ember joga. Az emberi méltóság inkább leíró, mint irányadó, az „emberi mivolt” egyik szinonimája, utalva az emberi lét minőségére, állapotára vagy körülményeire.

Az élethez való jog minden egyéb jog előfeltétele, beleértve az emberi méltósághoz való jogot is. Az emberi méltóság védelme egyenértékű az élethez való jog védelmével, mivel nem lehet elvenni valakinek az életét anélkül, hogy az emberi méltóság sérülne. Mivel a Tajvani Alkotmány értelmében feltétlen védelmet kap, az emberi méltóság előfeltétele – az élethez való jog - természeténél fogva szintén feltétlen védelmet kellene, hogy élvezzen.

Ötödik fejezet A halálos ítéletek miéértje: egy dinamikus folyamat

I. Kapcsolat a bíró és az ügyész között

A bírók és az ügyészek közötti kapcsolat olyannyira alapvető fontosságú a tajvani igazságügyi kultúrában, hogy a tárgyalás minden szakaszában lényeges tényező, és a bírói megállapítások minden szempontját befolyásolja. Megvizsgáltam ennek a kapcsolatnak a történelmét és a jelenkori sajátosságait, és ezek alapján bemutatom, hogy a bíró és az ügyész egységét szakképesítésük (ugyanazokat a vizsgákat teljesítik, ugyanazt a képzést kapják, és válhatnak a két állás között) és szervezeti hovatartozásuk (a két szervezet általában ugyanabban az épületben van, hasonló nevekkkel, és a bírók és ügyészek fix párosításokban dolgoznak) jellemzi. Sőt, a bíró és ügyész közötti szoros kapcsolatot alapvetően nyilvános elismerés és elfogadás övezi. Egy közvélemény-kutatásban a válaszadók 72%-a tévesen úgy gondolta, hogy az ügyészek a bírói karhoz tartoznak (Lin, 2015). 1980-ban a bíróságok átálltak a végrehajtó ágazatról a bírói ágazatra, és ez vagy egy rituális változás volt, vagy egy kevés sikerrel járó reform. Nem vetett véget a bírák és ügyészek összemosódásának, és egy átalakulási irányvonalat indított, ami mostanra még inkább megerősödött. Azonban a bírók és az ügyészek elkülönülése és függetlenítése még nem következett be, egységük továbbra is a bírósági kultúra gerincét alkotja. A bíró és az ügyész együttműködése rávilágít a jogi döntéshozatalra és arra, hogyan alakulnak ki a hibák a bírósági eljárások során.

II. Hibák a bírósági eljárások során

A tárgyalási folyamatot három szakaszra osztottam – a tárgyalást megelőző rész, maga a tárgyalás, és az újratárgyalás – és a hibákat szakaszonként fejtem ki. A tárgyalási szakaszt az értekezés megkönnyítésére további fázisokra osztottam fel: eljárásbeli, és tényleges tárgyi tartalomra. Annak bemutatására, hogyan alakulnak ki a hibák a külső forrásokból, és maradnak meg egészen az ítéletig, minden egyes szakaszra megvizsgálom (1) a bíróságon kívülről eredő félreértéseket, (2) a szervezeti kultúrát, és (3) a bíróság által elkövetett tévedéseket.

Érdeemes megjegyezni, hogy a “szervezeti kultúra” alatt a bírósági rendszer szereplőinek előírt gyakorlatát és irányelveit értem, legyenek azok egyértelműek, mint a törvény által meghatározott szabályok és eljárás módok, vagy kevésbé egyértelműek és közvetettek, mint a résztvevőket körülvevő igazságszolgáltatási rendszer légköre és hagyományai. Egy ilyen elemzés nem azt állítja, hogy a bírósági rendszer az egyedüli, ítéletek meghozásáért felelős szereplő, inkább azt, hogy több különböző társadalmi tényező együttesen alakítja ki az igazságszolgáltatási folyamatot és egy olyan szervezeti kultúrát hoz létre, amely lehetővé teszi a tévedések és hibák kialakulását és felhalmozódását.

Ugyanilyen fontos ismételt hangsúlyozni, hogy ebben a fejezetben a “hibákat” annak megállapításával tárgyalom, hogy a szervezeti igazságtalanság gyakran egy sor rutinszerűen végzett, ártalmatlannak tűnő eljárás során keletkezik. Ha egyenként tekintünk a rendelkezésekre, lehetséges, hogy nem is tűnnek “rossznak”, de ha már összeillesztjük, és a jogi döntéshozatal részeként tekintjük őket, akkor már nem is olyan ártalmatlanok. Dinamikus elemzés segítségével megpróbálom felhívni a figyelmet arra, hogy egyes rendelkezések lehetővé teszik a tévedések felhalmozódását, amelyek aztán a halálos ítéletekben lévő hibákhoz vezetnek.

Mondanom sem kell, természetesen nem állítom azt, hogy ezen tévedések az összes, általam vizsgált halálbüntetéses esetben előfordulnak. Nem történik utalás az esetek előfordulási gyakoriságára. Ahogyan Charles Perrow világosan megmagyarázza, a szervezeti igazságtalanság egyfajta “közönséges véletlen”, amiben a “közönséges”, vagy normális nem a gyakoriságra, hanem inkább az elkerülhetetlenségre utal: “Normális az, hogy meghalunk, de ez csak egyszer történik meg velünk” (Perrow, 1999, p.5).

A. A tárgyalás előkészítése

A tárgyalást megelőző szakaszban a bíróság által elkövetett hiba általában a részrehajlás a terhelő bizonyítékok és a tanúvallomások felé.

A Fellebbviteli Bíróság egyik bírója, Chen Xianyu tette egyszer a következő kijelentést a bírósági tárgyaláson: “Ez olyan, mintha valami fel lenne írva egy táblára, aztán a védelem megpróbálná letörölni azt a tábláról” (Lee, N. T., Chen, X. Y., & W. ügyész, 2012). Onnantól kezdve, hogy a bírók megkapják az ügyet, odáig, hogy megtartják az első meghallgatást, csakis az ügyészségre támaszkodhatnak, ami inkább terhelő, mint felmentő bizonyítékokkal szolgál (máskülönben ejtenék a vádakat), és inkább tanúvallomásokra alapuló, mint tudományos bizonyítékokat vonultat fel (a rendőrség és az ügyészség közötti bevett ügyintézési gyakorlatnak megfelelően). Ebben a szakaszban a bírónak az esetről alkotott véleménye legfőképpen a vádlott ellen szóló tanúvallomásokra épül. Ez az, amit úgy nevezek, hogy “részrehajlás a tanúvallomásra alapuló bizonyíték felé”, és “részrehajlás a terhelő bizonyítékok felé”. Kétségtől, bizonyos bírók elfogulatlanok tudnak maradni. Egyesek talán képesek ellenállni a szervezeti kultúra befolyásának. De ez nem jelenti azt, hogy az időhúzás, mielőtt a védelem is bemutatná az esetet, ne befolyásolná a tárgyalás tisztességes mivoltát. Az Alkotmánybíróság 737. számú rendelkezése egyértelműen megmagyarázza, hogy az információk kiegyensúlyozatlansága a vádlott tisztességes eljárásához való alapvető jogát sérti (Yuan ügyészség fordítása, 737. sz. rendelkezés, 2016. április 19.). Nehéz elképzelni azt az esetet, hogy a vád engedélyezné, hogy az intézkedés megakadjon, ezáltal a bíró hónapokig csak a védelem anyagait tanulmányozhassa.

Az időhúzás tartama alatt egy tévesen megállapított vádeset pontosan ugyanúgy néz ki, mint más halálbüntetéses esetekben – a vádlott beismerő vallomást tett. A rendőrség és az ügyész megnyugodhat miután megszerezte a beismerő vallomást, a bíró szintén. Hasonlítsuk össze a vádlottakat a 3.-as és 11.-es ügyekben. Mindketten “vallottak” az időhúzás alatt, de később, az első eset a Yuan Kormányzati Egységhez (Control Yuan), a főügyészhez, és Taichung város Ügyészségéhez is került, akik szerint ártatlanul ítélték el, míg a második esetben minden kétséget kizáróan bűnösnek ítélték.

Mind az időbeni késleltetés, amely visszatartja a védelmet, mind pedig a bírók és ügyészek szoros kapcsolata akadályozza a bírót a téves vallomások felismerésében. A félrevezető információknak – mint például kínzással kikényszerített vallomásoknak, a többi vádlott összeférhetetlenségből fakadó, hamis vallomásainak, vagy a tanúknak a nyomozók illetéktelen befolyásolása miatti félrevezető nyilatkozatainak – van idejük gyökeret verni a bírók fejében. A tárgyalás ezen szakaszában a felmentő bizonyíték még nem is kerülhet elő a védelem távollétében, vagyis semmilyen információ nem elérhető az esetleges hibák

feltárásához. Így aztán nagy az esélye, hogy a hibákra nem derül fény, és tovább folytatódnak a következő szakaszban.

B. Eljárási hibák a tárgyaláson

Az itt felsorolt, eljárásban lévő hibákat általában a “protokoll” miatt magától értetődőnek veszik, és semlegesnek tekintik a vád és a védelem irányába. Talán furcsának tűnik úgy jellemezni, mondjuk “ a nyomozás rendszerét”, mint egyfajta “hibát”, de az én véleményem szerint, ahogy ebből a kutatásból is kiderül, ezek a látszólag ártatlan rendelkezések megerősítik a tárgyalás előtti szakaszban kialakult, terhelő bizonyítékok felé való részrehajlást, és hozzájárulnak a hibák felhalmozódásához.

A bírósági tárgyalási szakaszban az eljárási hibák lehetnek (1) a tanúvallomásokra való túlzott támaszkodás, (2) a felmentő bizonyítékok részletekben történő akadozó bemutatása, és (3) a bíró igazságtalan utasításai.

Képzeld el a bírósági tárgyalást úgy, mintha egy kosárlabda meccs lenne két csapattal, akik egymás ellen mérkőznek, és egy játékvezetővel, aki érvényesíti a szabályokat, így érthetőbbé válik. Először a tanúvallomások, aztán egyéb bizonyítékok hangzanak el a tárgyalás során. Ez olyan, mintha a cserejátékosok lépnének először pályára, és a legjobb játékosok csak később, amikor már eldőlt a játék. Következésképpen, az ítélet túlzottan a tanúvallomásokra épül. Másodszor, a terhelő bizonyítékok bemutatása egyben történik, míg a felmentő bizonyítékokat csak részletekben tudják előadni. Ez olyan, mintha az egyik csapatnak megengednék, hogy egyszerre egy időben öt játékosa legyen a pályán, míg a másik csapatot lekorlátoznák, és egyszerre csak egy játékost küldhetne ki a pályára. A játék bármely pillanatában, ez öt az egy elleni játék, még akkor is, ha mindkét csapatnak technikailag öt játékosa van. Következésképpen, a felmentő bizonyítékok vizsgálati értéke szisztematikusan alábecsült. Harmadszor, a bíró egyben a vádló, és a döntéshozó szerepét is játssza. Ez olyan, mintha lenne egy játékvezető, aki egyben az egyik csapat edzője is lenne. Következésképpen, a bíró nem pártatlanul vezeti le a tárgyalást, és akadályozza a vádlott jogait. A tárgyalás előtti szakaszban kialakult, terhelő és tanúvallomásokból eredő bizonyítékok felé való részrehajlás nagy valószínűséggel folytatódik és fokozódik a tárgyalás során.

C. Alapvető tárgyi hibák a tárgyalások során

Az alapvető tárgyi hibák lehetnek különböző ellentmondások és következetlenségek, és, mint ahogy ebben a kutatásban tapasztalhatjuk, vannak (1) hibák a szakértői vizsgálatok során, (2) félrevezető tanúvallomások, és (3) a bizonyítékgyűjtés elmulasztása. Ez a három,

tárgyaláson előforduló alapvető hiba egymással szorosan összefügg. A bírók nem jártasak az igazságügyi szakértők munkájában és a kriminalisztikában, így nem veszik észre a törvényszéki vizsgálatokban lévő hibákat. Mindeközben a vallomások már a tárgyalás legelején a bíró asztalára kerülnek, és ezeket az ügyész szépen összerakta összefüggő történetté, a másik fél beszámolói nélkül. Természetes tehát, hogy a bíró inkább támaszkodik a vallomásokra, hogy megértse az adott bűncselekményt. Továbbá, a fizikai bizonyítékok gyűjtésében és megőrzésében való hiányosságok ellehetetlenítik a törvényszéki vizsgálatokat, amelyből kifolyólag a bíró még inkább csak a vallomásokra támaszkodhat a döntése során.

D. Hibák az újratárgyalások során

Vannak olyan tévedések, amelyek megmaradnak egészen a tárgyalás végéig anélkül, hogy fény derülne rájuk, bár az újratárgyalás célja az esetlegesen előforduló tévedések helyrehozása. Egyes esetekben az újratárgyalás során újabb hibák is keletkezhetnek. A szervezeti kultúrának két olyan tényezője is van, amik hozzájárulnak az újratárgyalás során elkövetett hibák kialakulásához: 1) Az újabb tárgyalás nem történik meg amikor az ügyet visszaküldik alsóbb fokra, és 2) a bírók munkájának értékelése ösztönzi az alkalmazkodást.

III. Az ötödik fejezet összefoglalása

Az Igazságszolgáltatás Rt. dinamikus folyamatait illetően a kutatásomban azt állapítom meg, hogy az alapanyag, amit az Igazságszolgáltatás Rt. készen kap, hibákkal van átszóve: koholmányok, félreértelmezések, előítéletek, pontatlanságok, és nyílt hazugságok. Sajnos, noha az Igazságszolgáltatás Rt. egyik fő küldetése éppen ezen hibák felismerése lenne, erre nem megfelelően van berendezkedve és kialakítva.

A szervezeti igazságtalanságok irodalmának vizsgálata fatális hibákra mutat rá, melyek kezdetben csak triviálisnak és ártalmatlannak tűnnek, de a folyamat során kiterjednek, és más szabálytalanságokkal is kölcsönhatásba kerülnek, felhalmozódnak, végül katasztrófát okozva. A halálbüntetéses esetekben a döntéshozatal folyamatának vizsgálata azt mutatja, hogy az igazságszolgáltatási rendszer rutin működése általában hozzájárul a hibák felhalmozódásához, és csökkenti azok felderítésének és kiigazításának lehetőségét. A nem folytonos, szakaszos meghallgatások elrendelése egy tárgyalás során például látszólag ártalmatlan és semleges rendelkezés, azonban ha több tényezőt is hozzáadunk az egyenlethez, mint például a bíró és az ügyész között lévő egyetértést, a védelem felszólalásának késleltetését, és a terhelő bizonyítékok felé való részrehajlást, a vádlott máris hátrányba kerül. Továbbá, ezek a hibák nem véletlenszerűen fordulnak elő: a bírósági rendszer elfogult az ügyészség felé, és a vádlott

ellen. Ez megfelel annak, amit Perrow “közönséges véletleneknek” nevez - amiben a “közönséges”, vagy normális nem azt jelenti, hogy ilyen véletlenek minden nap történnek, hanem inkább azt, hogy a mindennapi működésből adódnak. Hasonlóképpen, az Igazságszolgáltatás Rt.-nél egy jogos elítéléskor és egy jogtalan elítéléskor azonos módon járnak el, ugyanazokat az eljárásokat fogadják el, és ugyanazzal a gondolkodásmóddal állítanak bíróság elé és ítélnék el.

Az Igazságszolgáltatás Rt. döntéshozatalának dinamikus folyamata egy, az elítélésbe való járulékos befektetesként értelmezhető, a minőség biztosítása és a hibák kijavítása helyett. Először is, a bíró véleménye részrehajló az elítélés felé, az ügyéssel való szoros kapcsolata, és a tárgyalás a gyakorlatban megszokott rutinja miatt. Másodsor, a részrehajlás erősödik, és fokozatosan meggyőződéssé fokozódik, és ez a növekvő meggyőződés megszilárdítja a bíró magabiztosságát a véleményében. Ez a fokozódó befektetés megakadályozza az Igazságszolgáltatás Rt.-t legfontosabb feladatának teljesítésében – a hibák felfedezésében és kijavításában.

Hatodik fejezet Hibák történeke

I. A közvélemény megkérdőjelezése

A kutatásom vitába száll azzal az általános véleménnyel, mely szerint a halálbüntetést egy sor szilárd, vitathatatlan bizonyíték támasztja alá, hogy csak azokra szabják ki, akik jogosan megérdemlik azt, és, hogy meggyőző érvek és beszámolók mellett teljesítik. Ha egy közeli pillantást vetünk a halálos ítéletekre, akkor láthatjuk, hogy a halálbüntetés nem mentes különböző hibáktól, amelyek az Igazságszolgáltatás Rt.-ben történnek. A negyedik fejezetben azt állítom, hogy a Tajvanban hozott halálos ítéletek egyoldalúan beszélnek el a bűncselekmények történetét, melyekben a vádlott nem érdemel kegyelmet (akkor sem, ha a peranyagok szerint lenne rá alapos ok), és, hogy jelentős számú esetben nem egyértelmű, hogy a bíróság által kinyilatkoztatott történetek igazak-e. Az ötödik fejezetben azt bizonyítom, hogy a halálos ítéletek egy olyan folyamat során születnek, amelyekben a terhelő bizonyítékok és a tanúvallomások felé való részrehajlások fokozatosan felhalmozódnak, ami egy egyoldalú, a vádlott számára kedvezőtlen kimenetelű történet irányába terel.

II. Javaslatok az Igazságszolgáltatás Rt.-nek

A kutatás eredményei alapján technikai és alapvető változásokat javasolok az Igazságszolgáltatás Rt.-nek. Ezek a következők: (A) akta nélküli vádirat, (B) folyamatos

meghallgatások, (C) szakértői vizsgálatok megreformálása, (D) nyomozások rendszere, és (E) az ítélet-megírás formátuma.

Összefoglalva az előbbi javaslatokat, ha a bíróságok elfogadják az A és B ajánlásokat, a védelem késleltetési ideje kiküszöbölhető, és a felmentő bizonyítékok darabos és akadozó bemutatásának igazságtalansága javulni fog. Így a tárgyalási eljárások nem segítik elő a terhelő bizonyítékok felé való részrehajlást, és nem adnak előjogot egyik félnek sem. Ezen felül a C, D és E javaslatok megfogadásával a bíróságok meg tudják oldani az eljárási és független hibákat: A nem-tanúvallomás alapú bizonyítékok is súlyozó tényezők lesznek, hogy kiegyensúlyozzák a tanúvallomásra épülő bizonyítékokra való túlzott támaszkodást. Ez nem fogja kiküszöbölni a szakértői vizsgálatok és tanúvallomások tévedéseit, de a C, D és E lépések növelhetik a hibák felismerésének valószínűségét.

Még alaposabban, a kutatásom eredményei alapján, szeretném megmutatni az irányt amely felé az Igazságszolgáltatás Rt.-nek. fejlődnie kellene. Ahogyan azt az ötödik fejezetben bizonyítottam, a bíró és az ügyész szoros kapcsolata meghatározza az Igazságszolgáltatás Rt. szervezeti kultúráját, és minden szempontból intenzív hatással van annak minden vonatkozására. Mivel a szervezeti igazságtalanság gyakran túlmutat az egyéni tevékenységeken, és inkább a szervezeti kultúra egyedi szabályozásából ered, az átfogó képnek változni kell, ha az Igazságszolgáltatás Rt. megpróbálja csökkenteni a szervezeti igazságtalanságok és hibák kockázatát. A bíró és az ügyész tisztségét két, különböző szerepként kellene kezelni, és a szakképesítéseknek, és a hivatással összefüggő gyakorlatoknak különbözniük kellene a bírók és az ügyészek számára. Máskülönben egyszerűen természetesnek hatna a személyzeti áramlás a kétféle szerepkör között, mivel ugyanabban a szakképesítésben és gyakorlati oktatásban részesülnek. Továbbá, erősen javaslom, hogy hagyjanak fel a bírók és ügyészek összepárosításának gyakorlatával, hogy biztosítsák a bíró semlegességét a vád és a védelem felé is.

A 62 eset közül 10 esetről a beszámolók lényegi részei súlyos tévedéseket tartalmaztak. Gyakran idézett statisztikák hasonló arányt mutatnak: Az Egyesült Államokban, 1976 óta minden hét kivégzésre esik egy eset, amikor a halálos ítéletet később megváltoztatták (Vago, 2016, pp. 210-211). A kutatásom alapján az én megállapításom az, hogy csaknem minden hat halálos ítéletből az egyik súlyosan hibás. És itt érdemes azt is megjegyezni, hogy egyáltalán nem biztos, hogy a másik 52 esetben nem történt tévedés. Ahogyan korábban bizonyítottam, azon a 10 problémás eseten túl, sok másik ügyben is vannak eljárásbeli vagy egyéni tévedések.

Mi több, előfordulhat, hogy néhány igazságtalan elítélést nem ismertem fel elegendő információ hiányában. Nem minden peranyag volt elérhető az ügyekhez, és ezidáig még senki nem talált ki száz százalékosan pontos módszert a bírósági tévedések kimutatására. A bírósági tévedések vizsgálata megmutatja, hogy az igazságtalan ítéletek százalékos előfordulása elég magas ahhoz, hogy komoly aggodalmat keltsen a halálbüntetést illetően, és a kutatásomból kiderül, hogy a hibák nem csak a problémás esetekben, hanem sok egyéb esetben is előfordulnak. A halálbüntetésekben, és egyéb, az Igazságszolgáltatás Rt. által hozott jogi döntésekben is ugyanúgy előfordulnak hibák; nem is olyan kivételesek, inkább a megszokott gyakorlat részei. A tévedések inkább normálisak mint abnormálisak.

A kutatásom eredményei alapján javasolt lenne a halálbüntetés eltörlése, ha nem is az emberi méltóság miatt, akkor azért, mert az emberek még nem tudtak kialakítani egy olyan mechanizmust, amely garantálja egy visszafordíthatatlan kimenetelű büntetés kiszabásának hitelességét. Tekintettel arra, hogy az életfogytiglani büntetések hatékonyan megakadályozzák a javíthatatlan, erőszakos elkövetőket abban, hogy több bűncselekményt kövessenek el, a halálbüntetés szükségtelen kockázatot jelent ártatlan életek kioltására, és túlzott intézkedésnek kellene tekinteni.

III. Előnyök és hátrányok

Annak teljes tudatában, hogy a tudományos társadalom kiemelten nagy tehetségekből áll, szeretném megemlíteni, hogy mi az, amivel ez a kutatás hozzájárulhat a tudományos élethez, és milyen korlátai vannak.

Először is, a kutatásomban kifejlesztett módszerek alkalmazhatóak más jogi, vagy társadalmi vizsgálatok során is, és áthidalhatják a két tudományág közötti hézagot. Figyelembe véve, hogy a ténymegállapítást alacsony szinten tanítják a tajvani jogi egyetemeken, és sok más országban is, ezen kutatás módszerei ellensúlyozhatják ezt a mulasztást, és több értekezésre és kutatásra ösztönözhetnek a ténymegállapításról. Másodszer, a kutatásom az ítéletet egy dinamikus folyamat részeként kezeli, nem csak egy statikus dokumentum tüzetes áttanulmányozása. A kutatásomban a dinamikus elemzéssel megpróbálok magyarázatokat megfogalmazni arra vonatkozóan, hogy, egyrészt ne egyszerűsítsük le a szervezeti igazságtalanságokat csak emberi hibákká, másrészt, csökkenti az emberek kognitív diszharmoniaját, ha bírósági tévedésekről hallanak. Még ennél is fontosabb, hogy csak akkor tudjuk tovább tökéletesíteni a rendszert, ha már azonosítani tudjuk az Igazságszolgáltatás Rt. hibáiért felelős strukturális tényezőket. Harmadszor, a kutatásom az

utóbbi tíz év tajvani halálbüntetési eseteit vizsgálja, válogatás nélkül. Ezzel elkerülhető az a kritika, amivel gyakran illették a halálbüntetés eltörlését szorgalmazó mozgalmat: “Csak az igazságszolgáltatás tévedéseire összpontosít, ami a halálbüntetések esetében inkább kivételes, mint általános”. Ezzel az átfogó áttekintéssel, a kutatásom segít bemutatni, hogy hibák nem csak az igazságtalan ítéletekben vagy néhány kivételes esetben fordulnak elő.

A kutatás nehézségét egyrészt az információk hozzáférhetetlensége, másrészt a hibák felismerésének bonyolultsága jelentette. Az információkhoz való korlátozott hozzáférés meghatározza, hogy mit lehet, és mit nem lehet elérni. Amit tehetek, hogy megvizsgálom az összes ítéletet a beszámolók elemzéseiről szóló korábbi szakirodalmak által használt kritériumok mentén: összefüggés, valószerűség, és szelektivitás. Ezután, kiválogathatom a problémás eseteket, ellenőrizve, az” áldozat – gyilkos fegyver – vádlott” bizonyítékláncolatot, hogy a beszámoló lényegi része helytelen-e. Azt viszont nem tudom megtenni, hogy kiválogatom mind a 62 esetet, és az “igazságtalan ítélet”, vagy “igazságos ítélet” kategóriákba sorolom őket, és összehasonlítom a két csoportot.

További korlát a “kvázi tévedések” alacsony száma. Ahogy a második fejezetben is említettem, módszertanilag azok a tényezők, amelyek szerepet játszanak a bírói tévedésekben, csak az igazságtalan ítéletek és a “kvázi tévedések” összehasonlításával azonosíthatóak. 2006-tól 2015-ig 62 halálos büntetést hoztak, de csak öt esetben volt “kvázi tévedés”, vagy olyan eset, amikor a halálraíteltet később mégis felmentették. Ez a kicsiny minta lehetetlenné teszi, hogy érdemi összehasonlításból következtetést vonhassunk le.

IV. A halálbüntetés megkérdőjelezése

Miután részletesen átolvastam az utóbbi évtized halálbüntetési eseteit, arra jutottam, hogy az Igazságszolgáltatás Rt. legfőbb szolgáltatásának általános minősége messze nem kielégítő. Amikor a diplomamunkámban a rendelkezésekből idéztem, folyamatosan szükségesnek és fontosnak tartottam, hogy hű maradjak az eredeti kínai szöveghez, nehogy az olvasók pocsék fordításnak gondolják az értelmetlen mondatokat. A lektorom az egyik emailjében így kommentálta ezt: „Az esetek felében úgy tűnik, hogy talán még a bírók sem tudják, hogy mire céloznak, és nem is különösen érdekli őket! A dolgozatod példáinak olvasása teljesen ledöbrentett.” Gyakran megesett, hogy el kellett magyaráznom a lektoromnak, hogy a bírók mire gondoltak, mert tudtam, hogy a szövegeknek egyáltalán semmi értelme nincs.

Hibák tehát csúszhatnak a halálos ítéletekbe – abba a büntetési fajtába, ami megfosztja az embereket az élethez való joguktól, és az összes többi joguktól is, és az egyetlen ítélet, ami

visszafordíthatatlan hatású. Ezt az egyszerű tényt soha nem volna szabad figyelmen kívül hagyni a halálbüntetések megvitatása során.